

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania D. K.
od decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w
Województwie Wielkopolskim
o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25
kwietnia 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego w
Poznaniu
z dnia 21 października 2022 r., sygn. akt VIII Ua 24/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 21 października 2022 r. oddalił apelację odwołującą się D. K. od wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 2 lutego 2022 r., którym zmieniono częściowo zaskarżone przez odwołującą się orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Wielkopolskim z dnia 5 grudnia 2018 r. i poprzedzające je orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu z dnia 2 października 2018 r., w ten sposób, że zaliczono odwołującą się do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim z przyczyn

oznaczonych symbolami niepełnosprawności 0-5 R i 07-S okresowo do dnia 31 grudnia 2021 r. oraz ustalono, że wymaga ona korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji.

Sąd Okręgowy w całości podzielił ocenę Sądu pierwszej instancji co do opinii wydanych przez powołanych w sprawie biegłych lekarzy sądowych: neurologa, ortopedy, reumatologa i pulmonologa, według których schorzenia odwołującej się skutkują niepełnosprawnością jedynie w stopniu lekkim. Zdaniem Sądu Okręgowego, opinia biegłego genetyka prof. R. S. z dnia 17 marca 2021 r. nie mogła stanowić podstawy ustaleń odnośnie do określenia niepełnosprawności (w tym stopnia i symbolu) odwołującej się, ponieważ wydając tę opinię biegły wyciągał wnioski na podstawie opinii prywatnej prof. dr hab. n. med. O. H. z dnia 7 sierpnia 2019 r., ale nie wskazał symbolu niepełnosprawności ani jakichkolwiek zaleceń. Natomiast w opinii uzupełniającej z dnia 20 września 2021 r. biegli stwierdzili, że choć nie kwestionują oni opinii biegłego genetyka w części dotyczącej etiopatogenezy, diagnostyki i rokowania na przyszłość występujących u odwołującej się schorzeń, to nie zgadzają się z wnioskami opinii, gdyż o stopniu niepełnosprawności stanowi nie tylko rozpoznanie konkretnej jednostki chorobowej, lecz przede wszystkim implikacje funkcjonalne upośledzenia sprawności organizmu. Na podstawie przeprowadzonych badań lekarskich biegli stwierdzili tylko niewielki stopień naruszenia sprawności organizmu odwołującej się, co w związku z jej wykształceniem i charakterem wykonywanej pracy (pracownik biurowy, z wykształceniem wyższym), skutkować orzeczniczo mogło jedynie lekkim stopniem niepełnosprawności.

Odwołująca się w całości zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i orzeczenia co do istoty sprawy przez uwzględnienie odwołania i zaliczenie jej do osób niepełnosprawnych o stopniu umiarkowanym na stałe z przyczyn oznaczonych symbolami niepełnosprawności 05-R, 07-S i 12-C oraz zasądzenia na jej rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje wraz z kosztami postępowania kasacyjnego, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

W skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. skarżąca zarzuciła naruszenie: 1) art. 233 k.p.c., przez błędną ocenę, a wręcz pominięcie części materiału dowodowego, w szczególności wniosków z opinii biegłego genetyka prof. R. S. oraz opinii genetycznej prof. dr hab. n. med. O. H., które w sposób wyraźny wskazują, że choruje ona genetycznie, a choroba jest wrodzona, postępująca i nieuleczalna, a więc przysługiwać jej powinno orzeczenie o co najmniej umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na stałe oraz jednocześnie naruszenie przez Sąd Okręgowy przyjmowanej powszechnie zasady, że sąd jest najwyższym biegłym przez „oddanie wyrokowania” w ręce biegłych; 2) „§ 30 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, który wskazuje, iż standardy w zakresie kwalifikowania do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające naruszenie sprawności organizmu powodujące: 1) czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, w okresach wynikających ze stanu zdrowia; 2) częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, przez błąd subsumcji, podczas gdy z ustalonego stanu faktycznego, w szczególności opinii sporządzonych na potrzeby sprawy oraz opinii genetycznej z dnia 7 sierpnia 2019 r. (...) wynika, że skarżąca spełnia powyższe kryteria do uznania jej za osobę niepełnosprawną w stopniu co najmniej umiarkowanym, co skutkowało błędnym przyjęciem przez Sąd orzekający jako właściwego do ustalonych w sprawie faktów § 31 tego rozporządzenia”.

Zdaniem skarżącej, „skarga jest oczywiście uzasadniona, w szczególności w świetle ewidentnego naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest przez pominięcie części istotnego materiału dowodowego przy orzekaniu o stopniu niepełnosprawności i jego przyczynach, w szczególności wniosków zawartych w dwóch opiniach genetycznych (z dnia 17 marca 2021 r. i z dnia 7 sierpnia 2019 r.), przy jednoczesnym naruszeniu przyjmowanej powszechnie zasady, że sąd jest najwyższym biegłym i „oddanie wyrokowania” w sprawie w ręce biegłych specjalności: pulmonolog, ortopeda, neurolog oraz błędu subsumcji poprzez niewłaściwe zastosowanie prawa materialnego poprzez wadliwe uznanie,

że ustalony w sprawie stan faktyczny odpowiada hipotezie zastosowanych przez Sąd w sprawie norm prawnych.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Ponadto zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wobec tego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym powyżej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistego uzasadnienia skargi.

Jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze

skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Ponadto z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343; z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzeczenia). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej w żadnym zakresie wymienionych wyżej warunków nie spełnia, ponieważ skarżąca nie wskazuje przepisu, którego naruszenie miałyby charakter kwalifikowany widoczny na „*pierwszy rzut oka*”, a rolą Sądu Najwyższego nie jest poszukiwanie argumentacji w podstawach skargi

(zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2018 r., V CSK 654/17, LEX nr 2500530 czy z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Ponadto zauważyć trzeba, że skarżąca oczywistej zasadności skargi upatruje w poczynieniu przez Sąd drugiej instancji ustaleń na podstawie opinii biegłych lekarzy sądowych neurologa, ortopedy, reumatologa i pulmonologa, a nie na podstawie opinii biegłego genetyka z dnia 17 marca 2021 r. i opinii genetycznej z dnia 7 sierpnia 2019 r. To zaś oznacza, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej sprowadza się w istocie do alternatywnej oceny materiału dowodowego i odmiennej oceny ustaleń faktycznych sprawy, według których skarżąca jest osobą niepełnosprawną w stopniu wyższym niż lekki i to na stałe. Ponadto nie można stracić z pola widzenia, że zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego, zarówno we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, jak i w podstawach kasacyjnych dotyczą wyłącznie art. 233 k.p.c. Natomiast zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przepis art. 233 k.p.c. określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów i dlatego zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. nie może być podstawą zarzutu skargi kasacyjnej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2011 r., II UK 205/10, LEX nr 785670, z dnia 22 kwietnia 2010 r., III UK 84/09, LEX nr 602075; z dnia 7 kwietnia 2010 r., II UK 177/09, LEX nr 599767; z dnia 8 marca 2010 r., II PK 260/09, LEX nr 590229; z dnia 18 lutego 2010 r., III SK 24/09, LEX nr 578155; z dnia 20 stycznia 2010 r., II PK 178/09, LEX nr 577829).

Tylko dla porządku godzi się jednak nadmienić, że opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz odróżniają ją szczególne kryteria oceny. Stanowią je zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4, poz. 64). W sytuacji, gdy opinie dwóch lub więcej biegłych są ze sobą sprzeczne, ocena i ewentualne przyznanie przewagi jednej z opinii nad drugą powinno być oparte na gruntownej i wnikliwej analizie treści uzasadnienia każdej z tych opinii, nie może opierać się wyłącznie na przewadze autorytetu jednego z biegłych nad drugim (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 1970 r., I CR 224/70, LEX nr 6750 czy

postanowienie z dnia 20 stycznia 2016 r., I UK 114/15, LEX nr 3533116). Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że Sąd drugiej instancji sprostął tym wymaganiom, wyjaśniając prawidłowo, z jakich przyczyn odmówił wiarygodności opinii biegłego genetyka, a za wiarygodne i miarodajne uznał opinie biegłych neurologa, ortopedy, reumatologa i pulmonologa, z których wynika, że skarżąca jest osobą o lekkim stopniu niepełnosprawności. Przekreśla to tezę o oczywistej zasadności skargi.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]\

(r.g.)